860/11

Den 31. januar 2011 blev i sag nr. 77.998:

xxxxxxxx xxxxxxx xxxxx
xxx xxx xxxxxxx xx
xxxxxxx xxxxxx

mod

SEB Pension
Postboks 100
0900 København C

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har personforsikring med dækning ved tab af erhvervsevne i SEB Pension, klager over, at selskabet ikke anser hans erhvervsevne for nedsat med 2/3.

Selskabet har henvist til, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mere end 1/2, men at han har en resterhvervsevne, der overstiger 1/3.

Forsikringen giver i henhold til forsikringsbetingelserne ret til præmiefritagelse og udbetaling af løbende ydelser, såfremt den generelle erhvervsevne bliver nedsat til 1/3 eller mindre. Bliver klagerens generelle erhvervsevne nedsat til mellem 1/2 og 1/3, er klageren berettiget til halve ydelser samt halv præmiefritagelse. Karenstiden er 3 måneder.

Klageren, der er født i 1953, har en 3-årig uddannelse inden for shippingbranchen. Han flyttede i 1985 til Italien, hvor han opbyggede en udenlandsk afdeling for en stor dansk transport- og speditionsvirksomhed, inden han i 1990 blev medejer og direktør i eget transport- og speditionsfirma.

Fra 2003 oplevede klageren problemer med at udføre sit arbejde i form af træthed og manglende motivation. Han måtte derfor gradvist nedtrappe arbejdet, og i 2006 solgte

han sin andel af firmaet og lod sig ansætte i en anden indkøbs- og transportvirksomhed med et betydeligt reduceret timetal.

I 2006/2007 fik klageren halten i højre ben og smerter i venstre knæ og i 2008 gener i højre skulder og nakke samt nedsat bevægelse i højre arm. Ved årsskiftet 2008/2009 blev han indlagt på neurologisk afdeling i Pechiera, hvor han fik stillet diagnosen parkinsonisme.

I neurologisk speciallægeerklæring udfærdiget den 2/9 2009 hedder det bl.a.:

> "Efter at være blevet sat i behandling for parkinsonisme er bevægeforstyrrelsen i spec. højre side bedret noget. Motivationen og koncentrationen er dog fortsat svækket. Glemmer ting. Har behov for at få gentaget oplysninger. Udsætter sine arbejdsmæssige opgaver, bliver rykket af kunder og arbejdsgiver. Fraset den svækkede hukommelse angives læseevnen god. Både læser og taler italiensk og dansk. Regnefærdighederne ligeledes i orden. Dømmekraften usvækket. Aldrig hallucinationer eller vrangforestillinger.
>
> Arbejder nu 10-20 timer ugentligt. Står op kl. 7 om morgenen og laver derefter gymnastik og svømmer i alt et par timer. Kl. 9 starter han sit arbejde ved computeren, i hjemmet. Ved 11-tiden om formiddagen lægges arbejdet til side og senere indtages frokosten. Sover fra 13.30 - 14.00. Er igen 4 time på kontoret omkring kl. 15.00. Fra kl. 16.00 - 18.00 cykler han et par timer, 60-80 km. Spiser mellem kl. 20.00 og 21.00 og ser TV. Går i seng ved 23-tiden. Er aktiv som fodbolddommer for amatører. Dømmer 1-2 kampe ugentligt.
> …
> **Forsikringstagerens vurdering af egen arbejdsevne**
> Med beskyttende arbejdsgiver forventer forsikringstageren at kunne arbejde nogle år endnu, med en arbejdsindsats som er godt 2 timer dgl. Forsikringstageren vurderer, at med en ubeskyttende arbejdsgiver er arbejdsevnen ophævet.
>
> **Objektiv**
> …
> *Mentalt:* Virker reel og psykisk upåfaldende. Taler flydende og nuanceret uden afatiske træk. Gengiver sygehistorien og den øvrige anamnese med god præcision, selvom der er usikkerhed omkring enkelte årstal. Er orienteret i tid, sted og egne data. Ved demensscrenning med MMSE-test opnår forsikringstageren 28 ud af 30 mulige point med fradrag for visuokonstruktion og korttidshukommelse, hvor 2 ud af 3 indprentede genstande huskes.
> …
> **Konklusion**
> 55-årig mand med parkinsonisme, mest udtalt på højre side (højresidig hemiparkinsonisme). Symptomerne på parkinsonisme har været til stede siden 2006. Siden 2003 har forsikringstagerens evne til at koncentrere sig om sit arbejde været svækket. Den kognitive svækkelse har en diskret karakter og kan ikke med sikkerhed påvises ved demensscreening med MMSE-test.
> I 60% af alle tilfælde af parkinsonisme udvikles en lettere demenstilstand. Selvom forsikringstageren har haft svigtende interesse og svigtende koncentrationsevne i 3 år forud for de første symptomer på parkinsonisme er det muligt, at parkinsonsygen har været medvirkende til den svigtende arbejdsevne."

Klageren anmeldte sit erhvervsevnetab skriftligt til selskabet ved skadeanmeldelse af 26/4 2009. Selskabet meddelte ved brev af 21/10 2009, at klagerens erhvervsevne efter selskabets vurdering var nedsat med mindst 1/2, hvorfor klageren havde krav på halv præmiefritagelse og halv løbende ydelse fra den 1/8 2009.

Klageren var utilfreds med, at selskabet ikke fandt hans erhvervsevne nedsat med mindst 2/3, og anførte i brev af 26/10 2009 bl.a.:

"**Tidligere erhverv og aflønning inden for dette erhverv generelt:**
Efter for flere firmaer at have opbygget transportselskaber og/eller afdelingskontorer i udlandet, opbyggede jeg fra 1990 egen større transportgruppe med holdingselskab og diverse driftsselskaber. Jeg fungerede i denne transportgruppe som hovedaktionær (40%), bestyrelsesformand og/eller menigt bestyrelsesmedlem i alle selskaberne samt direktør i det største driftsselskab samt den italienske afdeling - med ansvar for alle trafikkerne mellem Skandinavien og Italien.

Min aflønning var ca. 680.000 kr. + andel af gennemsnitlig profit til holdingselskabet på 1,5-3,0 mill. Kr. / årligt.

En generel indtægt for en speditør/afdelingschef ligger på omkring 65 - 100.000/mdl.
En generel indtægt for en speditør med ansvar for trafikafvikling ligger på omkring 50 - 75.000/mdl.
…
På grund af min sygdomssituation så jeg mig slet ikke i stand til, trods opfordringer, at søge alternativ beskæftigelse i min oprindelige branche; transport- og spedition. Og som sådan, må jeg vurdere min erhvervsevne inden for denne branche som tabt.

Ny beskæftigelse - skånejob
Da jeg under alle omstændigheder, i angst for 'at falde hen', ønskede at bevare en tilknytning til erhvervslivet og - så vidt muligt - have 'noget at stå op til', lod jeg mig ansætte i et job i en absolut anden branche, hvor min erhvervserfaring, trods alt, giver mig mulighed for at yde en indsats. Et skånejob med simple og rutineprægede opgaver, hvor der var begrænset med deadlines. Således en beskæftigelse som jeg indtil videre kan bestride, på trods af de følgesygdomme/symptomer af Parkinson og/eller Lewis Demens som tidligere er nævnt.

Jobbet omfatter daglige rutineprægede opgaver som kontakt (telefon/e-mail) til selskabets italienske leverandører vedrørende eksisterende ordrer samt bestilling af transport hos vognmænd/speditører - samt information til hovedkontoret i Danmark om status.

På baggrund af tidligere af mig udførte leverandøraftaler samt hjælp til selskabets direktør i forbindelse med en ejendomshandel, nyder jeg en meget stor beskyttelse og 'pay-back' af min arbejdsgiver, således at jeg - indtil videre - kan bibeholde mit skånejob og den aftalte, yderst positive, gage.

Den effektive tid på kontoret kan desværre ikke sammenlignes med den produktive tid. Der findes positive (lyse) dage, hvor jeg formår at være engageret og rimelig produktiv og koncentreret. Andre (mørke) dage finder jeg mig yderst uengageret og ukoncentreret. På sådanne

dage kan jeg tage hul på 5-7 forskellige opgaver, som blot ligger uberørte på skrivebordet, medens jeg finder mig selv surfende på internettet/læsende avisnyheder etc. En dag hvor jeg absolut intet produktivt får udrettet.

Ofte modtager jeg rykkere fra såvel leverandører, vognmænd og hovedkontor for svar/færdiggørelse af enkelte opgaver, hvorfor en ekstraordinær koncentration må graves frem.

Nogle dage må jeg tage en formiddagslur ved 11-tiden - medens det er blevet en hel fast og nødvendig rutine, at tage en middagslur efter min frokost.

Jeg finder selv, at jeg på de lyse og positive dage formår at udtrykke mig klart, specielt på skrift. Derfor lykkes det, trods forsinkelser, normalt i løbet af ugen at klare mine få opgaver.

Min aflønning i dette skånejob udgør kr.15.800.-/mdl, hvilket klart er langt under 1/3 af den gage som jeg oppebar i min tidligere beskæftigelse - eller endda den normale gage i et mindre ansvarsfuldt job i denne branche.

Et brancheskift vil p.g.a mine begrænsede muligheder - og en helt sikker løbende forværring af min sygdomssituation - ikke kunne bibringe en større indtægt."

Klageren fandt på internettet en formular til en lægeattest, som han bad sin egen læge om at udfylde. Af attesten, der er underskrevet den 26/10 2009, fremgår bl.a.:

"

Question 10	**Answer**
Is the claimant able to carry out his or her work fully or in part?	☒ NO ☐ YES If YES for how many hours? Only easy work without responsability and deadlines 10/12 hrs a week

"

Efter yderligere korrespondance mellem klageren og selskabet, hvor selskabet fastholdt sin afgørelse, indhentede klageren en speciallægeerklæring udfærdiget den 8/3 2010 af en speciallæge i neurologi. Af erklæringen fremgår bl.a.:

"Måtte på grund af den tiltagende påvirkning af de intellektuelle funktioner stoppe som aktiv direktør i eget firma i 2005. Blev senere samme år tilknyttet andet firma som konsulent, men arbejdstiden er gradvis faldet til nu 3-4 timer dagligt. Indholdet af arbejdet har også i væsentlig grad ændret karakter. Har svært ved at foretage selvstændigt arbejde. Må nøjes med rutineopgaver, hvor det er nødvendigt, at andre minder ham om at få gjort tingene. Har i stigende grad problemer med at falde i staver. Bliver distraheret af uvæsentlige opgaver og har tendens til at køre ud ad tangenten. Kan således nogle dage se tilbage på en arbejdsdag, hvor han faktisk ikke har foretaget noget formålstjenligt overhovedet. Kan starte på op til 8 forskellige opgaver uden at få gjort nogen af dem færdige. Er i stigende grad blevet utålmodig i kontakten med andre mennesker. Hustruen har fortalt, at han har ændret sig, så han er blevet mere 'ond'.

…

Ved neurologisk undersøgelse opstod der mistanke om Parkinsons sygdom. Der blev derfor foretaget en DAT-skanning, som viser dopaminaktiviteten. Denne skanning var unormal, hvilket bekræfter diagnosen parkinsonisme, mest sandsynligt Parkinsons sygdom. Blev derfor i marts måned 2009 sat i behandling med parkinsonmedicin, først Madopar 250 mg 11/2 tabl. x

2, senere blev der pålagt en dopaminagonist i form af Requip depot. Medicinen er under omlægning, så planen er, at han skal trappe fuldstændig ud af Madopar og op i Requip depot.
Fornemmer, at det har bedret på motorikken, men de kognitive vanskeligheder er fuldstændig uændrede. Er fysisk meget aktiv.
…
Objektivt
Findes klar, vågen, velorienteret. Har tendens til at perseverere. Ryger hurtigt ud ad tangenten, da han skal redegøre for egen sygehistorie. Man har således klart indtryk af eksekutive problemer. Der foretages en Minimental Status: Scorer 28 af 30 mulige. Ville forvente 30 af 30 mulige hos denne person.
…
Konklusion
Det drejer sig om en 57-årig mand, tidligere præget af ganske højt funktionsniveau, har været direktør i en årrække, været i stand til at holde et stort arbejdstempo, mange bolde i luften på engang og lange arbejdsdage. Siden 2004 stigende problemer med eksekutiv dysfunktion i form af apati, manglende engagement, problemer med at færdiggøre opgaver, store problemer med deadlines, problemer med at overskue og planlægge. Først i 2009 blev diagnosen Parkinsons sygdom stillet.
Sygehistorie og objektive fund er forenelig med denne diagnose.
Der foreligger endvidere en DAT-skanning som bekræfter diagnosen.
De kognitive problemer er af en sådan sværhedsgrad i dag, at klienten ikke skønnes at kunne fungere i sit erhverv som shippingmand. Kan nu klare ganske rutinemæssige opgaver, hvor andre sikrer, at tingene bliver gjort, opgaver, der ikke fordrer dynamik.
Kan ikke koncentrere sig udover 3-4 timer om dagen. Har faktisk dage, hvor han slet ikke kan koncentrere sig, og derfor ingen opgaver får udført.
…
Parkinsons sygdom er en kronisk progredierende neurodegenerativ lidelse. De kognitive vanskeligheder, som klienten allerede nu har i middelsvær grad må forventes gradvist at forværres."

Klageren har i klage af 14/3 2010 nedlagt påstand om, at selskabet skal anerkende, at hans erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3. Han har til støtte herfor bl.a. anført:

"Det er min, min juridiske rådgivers og behandlende neurolog samt overlæge … som senest har udført en gennemgribende undersøgelse af mig og udstedt en uvildig speciallægeerklæring (gennemført uafhængig af SEB) opfattelse, at SEB komplet misforstår sine egne påstande om, at mit store fysiske aktivitetsniveau (som er nødvendigt for minimering og udskydelse af fysiske gener og følgevirkninger af Parkinson's sygdom) er analog med en mulig arbejdsevne. Mine primære problemer ligger ikke i de 'blandt offentligheden kendte' Parkinsonsymptomer, men i udbredt grad i de kognitive funktioner. Iflg. Klinisk Ordbog: Vedrørende åndsevnerne eller de intellektuelle funktioner. Omfatter især hukommelse, koncentration, abstraktionsevne, tænkning, dømmekraft, planlægning samt skrive-, læse- og regnefærdighed'."

Selskabet har over for nævnet ved brev af 28/4 2010 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Klageren er ikke forsikret i sit tidligere konkrete job som speditør - hverken som virksomhedsejer/direktør eller sælger med 60-70 timer som normal arbejdsuge - men er forsikret ud fra de bredere funktionærlignende kontorjobs på 37 ugentlige timer, som en mellemlang shippinguddannelse generelt kvalificerer til. Det er selskabets opfattelse, at klageren med den

af ham selv oplyste aktuelle månedsløn på kr. 15.800 tjener mere end 1/3 af, hvad sådanne kontorjobs normalt aflønnes med. Hertil kommer, at lønnen indtjenes i Italien, hvor lønnen for en given arbejdsindsats alt andet lige er lavere end i Danmark, hvorfor det nærmere må være antagelsen, at klageren reelt tjener mere end 1/2 af det, som uddannelsen normalt kvalificerer til.

Det er derfor selskabets holdning, at klageren - helt uafhængig af den lægelige vurdering - de facto tjener for meget til at være berettiget til ydelser, der kræver mindst 2/3 fortabelse af erhvervsevnen. Klagerens egne oplysninger om en ugentlig arbejdstid på 10-12 timer er i den forbindelse uden betydning. Som det fremgår neden for, er selskabet dog ikke enig i, at klageren af helbredsmæssige årsager kun skulle være i stand til at arbejde 10-12 timer ugentligt. Selv om klageren måtte fratræde sin nuværende stilling, er det selskabets vurdering, at klagerens helbredstilstand for tiden ikke begrunder et generelt erhvervsevnetab på mindst 2/3. Klageren har fået stillet en særdeles ubehagelig diagnose, der over tid risikerer at gøre ham 2/3 erhvervsudygtig. Det er imidlertid ikke konstateringen af en sygdom, men dens virkninger, der bestemmer erhvervsevnetabets dagsaktuelle omfang.

Der synes at være enighed mellem parterne om, at sygdommens indvirkning på klagerens fysiske formåen reelt er uden betydning i forhold til hans erhvervsevne. Af klagerens brev af 26. oktober 2009, Bilag …, fremgår det tværtimod, at klagerens særdeles omfattende fysiske træningsprogram, der dagligt inkluderer 4½ timers cykling, svømning og gymnastik, hvortil kommer aktivitet som fodbolddommer, er en kraftigt - ikke dækningsberettiget - medvirkende årsag til et lavere erhvervsmæssigt aktivitetsniveau.

Der er derimod uenighed mellem parterne om, hvilken rolle de kognitive klager i form af svækket koncentration, motivation, dømmekraft og hukommelse spiller. Selskabets speciallægekonsulent noterer sig, at klagerens regnefærdigheder og læseevne i de foreliggende lægeakter beskrives som god og usvækket. Klageren kan i forbindelse med fysisk aktivitet endvidere udøve den med fodbolddommerhvervet krævede betydelige dømmekraft, og det er ved de lægelige undersøgelser konstateret, at klageren fremtræder mentalt upåvirket, taler flere sprog flydende og nuanceret, og der er ved demensscreening med MMSE-test opnået et godt resultat med 28 ud af 30 mulige points.

Selskabets afgørelse er truffet ud fra den af klageren som Bilag … fremlagte speciallægeerklæring udfærdiget af Professor dr. med … den 2. september 2009. Selskabet har henvist til de relevante passager i de af klageren som Bilag … fremlagte breve af 5. januar og 12. februar 2010, og her skal alene citeres den helt afgørende del af konklusionen i speciallægeerklæringen:

Den kognitive svækkelse har en diskret karakter og kan ikke med sikkerhed påvises ved demensscreening med MMSE-test.

Klageren har efterfølgende på eget initiativ fået indhentet yderligere en speciallægeerklæring, fremlagt som Bilag ... Jeg anser bestemt ikke denne erklæring for uvildig, hvilket dels er dokumenteret ved, at klagerens voldsomme fysiske aktivitetsniveau er uomtalt (formentlig ikke oplyst til speciallægen), dels at konklusionen udelukkende er baseret på klagerens egne subjektive tilkendegivelser, i hvilken forbindelse speciallægens erhvervsevnetabsvurdering sker ud fra det specifikke shippingmandsfag, og ikke det korrekte, generelle kriterium.

Det forekommer endvidere useriøst, at klageren forinden den seneste undersøgelse, jf. indledningsafsnittet i Bilag …, tilsyneladende har udstyret speciallægen med alle skriftlige informationer - lige bortset fra den af selskabet påberåbte speciallægeerklæring."

Hertil har klageren i brev af 6/6 2010 til nævnet bl.a. bemærket:

"Det er **ukorrekt** at jeg blot er forsikret som 'funktionærlignende kontorjob på 37 timer'. Det fremgår bl.a. af policekopi (nyfremsendes som bilag …) at jeg ved tegningen blev rubriceret som 'shipping - administration'.
…
Det er af essentiel betydning, at vurdere klagerens generelle erhvervsevnetab og vanskeligheder ved at kunne bestride en beslægtet beskæftigelse, ud fra den manglende mødestabilitet (mørke dage) og den store usikkerhed der er i forbindelse med koncentration og pludselige træthedsfornemmelser med nødvendighed for hvile på forskellige tidspunkter. Det er en umulighed at tilbyde en arbejdsgiver en rimelig og kontinuerlig arbejdsindsats i løbet af en fastsat mødetid. En ukoncentreret indsats hvor jeg ofte forfalder til ikke-arbejdsrelaterede sysler er ikke analog med en acceptabel indsats - uanset jobbeskrivelse.
…
Det er ukorrekt at speciallæge … ikke omtaler mit fysiske aktivitetsniveau. Det er omtalt på side 2 nederst *('Er fysisk meget aktiv').* Speciallægen er naturligvis blevet tilstillet min fremsendte ugeplan og anden relevant dokumentation, som i øvrigt også er indklagede i hænde. Kun derved kan en seriøs, upartisk og korrekt vurdering foretages.
…
'Som tidligere oplyst er speciallægen … valgt som uvildig, specielt på baggrund af Parkinsonforeningens erfaringer med denne speciallæges ekstraordinære speciale inden for de kognitive problemer. Problemer som jeg flere gange har påberåbt, at indklagedes udvalgte speciallæge ikke har tillagt den nødvendige betydning.

Jeg **havde** naturligvis forespurgt, hvorvidt … ønskede fremsendt den i bilag … af indklagede påberåbte erklæring. Ganske i overensstemmelse med sund fornuft ønskede hun ikke denne erklæring, idet hun ønskede at foretage en uafhængig, personlig og uvildig undersøgelse og vurdering."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 7 Dækning ved tab af erhvervsevne.**
…
Forsikringen giver ret til erstatning, hvis den forsikredes generelle erhvervsevne i forsikringstiden nedsættes på grund af helbredsforringelse (sygdom eller ulykkestilfælde), uden at det skyldes fortsæt.

Tab af erhvervsevne foreligger, når den forsikrede ikke længere er i stand til - bedømt under hensyntagen til den forsikredes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene, hvad der i samme egn er almindelig for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Der er således tale om en generel og ikke individuel målestok, idet forsikredes erhvervsevne vurderes i forhold til alle erhverv, man med rimelighed kan forlange, forsikrede skal påtage sig - herunder også erhverv, som eventuelt måtte forudsætte omskoling. Hvis forsikrede anses for egnet til omskoling, det må antages, at forsikrede efter en omskoling vil kunne oppebære en tredjedel, respektive halvdelen af den i stk. 3 beskrevne indtjening, er der ikke ret til forsikringsydelser.
…

Erstatning for tab af erhvervsevne som følge af helbredsforringelse udbetales, såfremt erhvervsevnen nedsættes med halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne efter følgende regler:
- nedsættes erhvervsevnen med mellem halvdelen og totrediedele af den fulde erhvervsevne, udbetales halvdelen af forsikringsydelsen. Samtidig nedsættes præmien til halvdelen af præmien for dækningskode 2 - tab af erhvervsevne.

- nedsættes erhvervsevnen med totrediedel eller mere af den fulde erhvervsevne, udbetales den fulde forsikringsydelse, og der ydes fuld fritagelse for betaling af præmien for dækningskode 2 - tab af erhvervsevne.

Hvis erhvervsevnen ikke er nedsat med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne, er der hverken ret til udbetaling af tab af erhvervsevne eller fritagelse for betaling af præmie."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder speciallægeerklæringerne, finder nævnet, at klagerens erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, men ikke med 2/3. Nævnet finder således ikke anledning til at kritisere selskabets afgørelse.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann